

Sundhedsetik

Indledning

Der sker en hastig af udvikling af nye teknologier og muligheder for behandling inden for sundhedsområdet. Disse nye teknologier samt behandlings- og forebyggelsesmuligheder på sundhedsområdet kan give anledning til en række etiske spørgsmål, der sættes på dagsorden i samfundsmæssige debatter ved forskellige medier som aviser, tidsskrifter, dokumentarfilm m.v. Debatten relaterer sig som oftest til det enkelte menneske, menneskehedens og/eller samfundets udvikling.

Som følge af denne hastige teknologiske udvikling er der brug for løbende politikudvikling. For at være trit med tiden har Radikal Ungdom et program for sundhedsetik med det formål at skabe et overblik over politikken inden for området, ligesom det skal anses som et dynamisk program, hvor man løbende kan tilføje og fjerne alt afhængig af relevans og aktualitet. Samfundet bevæger sig og ny viden giver nye spørgsmål. For Radikal Ungdom står det enkelte individ i centrum for diskussionen. Radikal Ungdom tager udgangspunkt i menneskets frie valg efter overvejelser på baggrund af de muligheder og konsekvenser et valg har for det vælgende menneske. Dette valg bør ske ud fra rationelle samt individuelle betragtninger og ikke som følge af andres holdninger, således alle og en enhver kan leve efter egen overbevisning, sine egne ideer, ideologi og principper. Dog skal dette altid ske med respekt for andres liv, rettigheder og velfærd.

Aktiv dødshjælp

Aktiv dødshjælp er ikke lovligt i Danmark. Handlingen er strafbar efter Straffelovens § 239 om drab efter begæring fra offeret. Radikal Ungdom vil ændre dette, så det bliver muligt for læger, at begrænse lidelserne for uhelbredeligt syge efter patientens eget udtrykkelige ønske.

Ydermere findes passiv dødshjælp, der handler om undladelse af behandling, som ellers ville kunne forlænge en patients liv. Dette være sig afbrydelse af respirator eller medicinsk behandling. På baggrund af lægefaglig vurdering er det ikke nødvendigvis ulovligt at undlade sådan behandling, hvis det kun er livsforlængende for en kortere periode.

I praksis findes der en gråzone, idet det ikke anses for ulovligt og uberettiget, såfremt der gives smertestillende, beroligende og lignende behandling, der utilsigtet kan medføre en risiko for, at døden indtræder på et lidt tidligere tidspunkt, hvis en behandling af patient for i øvrigt er udsigtsløs efter lægelig vurdering. Desuden sker det også af og til, at der skrues op for disse præparater – ofte morfin – for at fremme dette, eftersom smertestillende anses for vigtigere end en kortere livsforlængelse.

Det er ikke optimalt, at nogle læger føler de omgås reglerne, når de udøver passiv dødshjælp eller befinder sig i en gråzone for aktiv dødshjælp. Det er heller ikke ønskeligt for patienterne

at de skal vente på en mulighed for at blive trappet ud af den behandling der holder deres liv i gang, i stedet for at få en tryk afslutning på livet med lægelig og menneskelig omsorg.

Dette er særligt relevant for patienter med længerevarende kroniske sygdomme, der medfører adskillige smerter eller andre svære symptomer, som evt. udvikler sig med tiden og ikke har udsigt til forbedring med nogen former for behandling.

Radikal Ungdom vil derfor lovliggøre aktiv dødshjælp i tilfælde, hvor følgende krav er opfyldt:

- ❑ Aktiv dødshjælp skal ydes af en læge
- ❑ Patienten skal lide under "konstant og ubærlig fysisk lidelse"
- ❑ Patienten skal enten være myndig eller have sine forældre/værgers samtykke for at kunne modtage aktiv dødshjælp
- ❑ Derudover bør følgende regler gælde for lægen

Lægen skal:

- ❑ Være overbevist om, at patientens anmodning er frivillig og velovervejet
- ❑ Være overbevist om, at patientens lidelser er uhelbredelige og ubærlige
- ❑ Have informeret patienten om tilstand og udsigter
- ❑ Sammen med patienten være overbevist om, at der ikke er nogen anden fornuftig løsning på den situation patienten er i.
- ❑ Have konsulteret mindst én anden uafhængig læge, som har set patienten og skriftligt givet hans mening til kende om de gældende krav til - omhyggelig og samvittighedsfuld handle måde, som de fremgår af punkt 1-4.
- ❑ Have mulighed for at sige fra, hvis lægen ikke selv ønsker at udføre aktiv dødshjælp

Abort

Radikal Ungdom mener, at udgangspunktet for abort skal være kvindernes mulighed for selv at bestemme over deres egen krop samt deres ansvarsbevidsthed for om den gravide kan drage omsorg over barnet – altså fri abort.

I løbet af graviditetsperioden opstår der en periode, hvorfra fosteret får menneskelige egenskaber såsom sanser og vejrtrækning. Med tiden hvor der således opstår liv, skal man derfor også være opmærksom på barnets menneskerettigheder.

På samme måde er det at blive gravid også en del af det at være seksuel aktiv, hvilket forældrene ikke skal bestemme, når det drejer sig om abort, såfremt piger opfylder den seksuelle lavalder.

Derfor mener Radikal Ungdom, at:

- ❓ At den fri abort forlænges fra de nuværende 12 uger til 18 uger. Hvis grænsen hæves, bliver det muligt, at scanningen kan opdage flere genetiske sygdomme. Derved kan det også hindre, at kvinder er nødt til at tage til udlandet for at få foretaget indgreb, der ikke er tilladt i Danmark.
- ❓ At der som udgangspunkt ikke kan ske abort efter 18 uger, hvis barnet efter lægefaglig vurdering kan leve et normalt liv med relevant støtte, uanset om det har et handicap. (Se dog nedenstående undtagelser til abort efter 18. uge) at der stadig kan ske abort efter 18. uge, såfremt
 - ❓ Graviditeten er sket på baggrund af voldtægt eller andet groft strafbart forhold
 - ❓ Fosteret lider af alvorlige misdannelser eller andre alvorlige psykiske/fysiske lidelser
 - ❓ Kvindens helbred udsættes for stor fare i forbindelse med graviditeten
- ❓ At abortgrænsen sænkes fra 18 til 15 år, hvormed kvinden kan få abort uden forældres samtykke, således dette følger den seksuelle lavalder. Forældrene skal dog stadig underrettes herom, da de for så vidt stadig har myndighed over den unge kvinde. Dispensation fra underretning kan opnås, hvis særlige omstændigheder taler herfor.
- ❓ At der kan opnås dispensation til selvbestemmelse om fri abort for piger under 15 uden forældresamtykke, hvis særlige forhold taler for dette. Reglen er i stil med den nuværende, hvor man kan få dispensation, såfremt man er under 18.

Organdonation

Radikal Ungdom ser transplantation af organer som en vigtig mulighed for at redde liv eller forbedre livet for syge mennesker. Da der i Danmark er mangel på organer til transplantation, dør der hvert år personer, der venter på et organ, ligesom mennesker, der med medicinsk hjælp kan overleve at vente på organer, udsættes for unødvendig tab af livskvalitet. Derfor ønsker vi at ændre lovgivningen om tilmelding til donorregistret, så antallet af donorer kan øges. Vi respekterer, at det er op til det enkelte menneske at vælge, om man ønsker at være donor, men ser et problem i, at mange aldrig træffer dette valg. I den nuværende lovgivning om organdonation kræves der udtrykkeligt samtykke, hvilket betyder, at man enten selv positivt har tilkendegivet sig som organdonor ved tilmelding til donorregistret eller at de nærmeste pårørende ved en persons død godkender, at personens organer anvendes til

transplantation – med mindre man har udtrykt forbud mod brug af sine organer.

Samtidig er der et antal organer, der aldrig finder vej fra donor til modtager, da man i de fleste lande kun finder frem til 50 – 80 % mulige donorer i tide.

På en europæisk målestok ligger Danmark i den lavere ende hvad angår antallet af organdonorer i forhold til befolkningstal – den såkaldte donorrater. Norge, Sverige og Finland, der alle har højere donorrater end Danmark, har en lovgivning om formodet samtykke, hvilket betyder, at man kan anvende en persons organer, hvis ikke personen har udtrykt modvilje mod det. I Norge og Sverige kan de pårørende dog sige nej, hvis der ikke foreligger udtrykkeligt samtykke fra afdøde. I Spanien, som har den højeste donorrater i Europa, er der ifølge lovgivningen formodet samtykke. I Spanien er man desuden bedre til at opdage potentielle donorer. Dette sker gennem et opsøgende arbejde, hvor særligt uddannede koordinatorer står for at holde overblik over mulige donorer og for kontakten med de pårørende.

Derfor mener Radikal Ungdom:

- ❓ At der bør indføres automatisk tilmelding til donorregistret fra borgerens fyldte 18. år. Enhver myndig borger kan framelde sig donorregistret helt eller delvist og skal informeres om denne mulighed ved sin 18 års fødselsdag.
- ❓ For børn under 18 år skal det fortsat være forældremyndighedens indehaveres beslutning, om barnets organer må anvendes til transplantation ved hjernedød.
- ❓ Før en organtransplantation foretages med en afdød person som donor, skal de pårørende, så vidt det er muligt, informeres om det.
- ❓ At der på relevante danske sygehuse skal ansættes donorkoordinatorer, der skal have til opgave at sikre, at potentielle donorer opdages i tide samt at stå for kontakten med de pårørende. Organkoordinatorerne skal ud over den relevante lægefaglige uddannelse (transplantationslæge) være uddannet til at håndtere svære samtaler med de pårørende.

Æg- og sæddonation

Som et liberalt ungdomsparti, er Radikal Ungdom positivt indstillet over for alternative befrugtningsskemaer. Som hovedregel, er Radikal Ungdom åbne for, at alle kan donere æg og sæd. Den eneste begrænsning herfor ligger i, om den pågældende donor risikerer at udgøre en større risiko med henblik på modtagerens sundhedstilstand, hvis man ser i forhold til øvrige donorer.

Kvinder skal, i modsætning til i dag, derfor også have mulighed for at donere æg til sin kvindelige partner, således at begge bliver "biologiske" forældre.

- ❓ Juridisk er den fødende kvinde i dag per definition den biologiske forælder, mens virkeligheden er, såfremt der foregår ægdonation, at begge kvinder vil blive biologisk involveret i barnets tilblivelse. Kvinden, der bærer barnet, uanset om det er med sit eget æg eller ej, påvirker også barnets arvemasse – nemlig via epigenetikken.

Det forhindres i dag af §5, kapitel 2 i Lov om assisteret reproduktion m.v.: *"Der må ikke etableres assisteret reproduktion, medmindre ægcellen stammer fra den kvinde, der skal føde barnet, eller sæden stammer fra hendes partner."*

Denne ordlyd forhindrer desuden også, at en lesbisk der har behov for ægdonation for at kunne blive gravid i at få denne hjælp.

Derfor ønsker Radikal Ungdom at:

- ❓ Ændre ordlyden i Lov om assisteret reproduktions §5 fra "Der må ikke etableres assisteret reproduktion, medmindre ægcellen stammer fra den kvinde, der skal føde barnet, eller sæden stammer fra hendes partner." Til: " Der må ikke etableres assisteret reproduktion, medmindre ægcellen stammer fra den kvinde, der skal føde barnet eller hendes partner, eller sæden stammer fra hendes partner.